

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2015

YEARBOOK

2015

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2015
YEARBOOK

ГОДИНА 6

VOLUME VI

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

**ГОДИШЕН ЗБОРНИК
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ
YEARBOOK
FACULTY OF PHILOLOGY**

За издавачот:

Проф д-р Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Саша Митрев
проф. д-р Блажо Боев
проф. д-р Лилјана Колева-Гудева
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Нина Даскаловска
проф. д-р Махмут Челик
доц. д-р Ранко Младеноски
м-р Ристо Костуранов

Редакциски одбор

проф. д-р Јованка Денкова
проф. д-р Виолета Димова
проф. д-р Луси Караниколова
проф. д-р Толе Белчев
проф. д-р Билјана Ивановска
доц. д-р Марија Кусевска
доц. д-р Нина Даскаловска
доц. д-р Марија Кукубајска
доц. д-р Драгана Кузмановска
виш лектор м-р Снежана Кирова
м-р Весна Коцева

Главен уредник

доц. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

доц. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Даница Гавриловска-Атанасовска
(македонски јазик)
лектор м-р Биљана Петковска
(англиски јазик)

Техничко уредување

Славе Димитров

Редакција и администрација
Универзитет „Гоце Делчев“–Штип
Филолошки факултет
ул. „Крсте Мисирков“ 10-А
п. фах 201, 2000 Штип
Р. Македонија

Editorial board

Prof. Sasa Mitrev, Ph. D.
Prof. Blazo Boev, Ph. D.
Prof. Liljana Koleva Gudeva, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Mahmut Celik, Ph.D.
Docent Ranko Mladenovski, Ph.D.
Risto Kosturanov, M. A.

Editorial staff

Ass. Prof. Jovanka Denkova, Ph. D.
Prof. Violeta Dimova, Ph. D.
Ass. Prof. Lusi Karanikolova, Ph. D.
Ass. Prof. Tole Belcev, Ph. D.
Ass. Prof. Biljana Ivanovska, Ph. D.
Docent Marija Kusevska, Ph.D.
Docent Nina Daskalovska, Ph.D.
Docent Marija Kukubajska, Ph.D.
Docent Dragana Kuzmanovska, Ph.D.
Senior Lecturer Snezana Kirova, M.A.
Vesna Koceva, M.A.

Managing editor

Docent Svetlana Jakimovska, Ph.D.

Editor in chief

Docent Eva Gjorgjievska, Ph.D.

Language editor

Danica Gavrilovska-Atanasovska
(Macedonian)
Lecturer Biljana Petkovska, M.A.
(English)

Technical editor

Slave Dimitrov

Address of the editorial office

Goce Delcev University – Stip
Faculty of philology
Krste Misirkov 10-A
PO box 201, 2000 Štip,
R. of Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

д-р Марија ЛЕОНТИЌ ПОТЕКЛЮ, АДАПТАЦИЈА И СЕМАНТИКА НА ТУРСКИОТ СУФИКС -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija LEONTIC, Ph. D. ORIGIN, ADAPTATION AND SEMANTICS OF THE TURKISH SUFFIX -лак /-лѝк/ (-lik, -lik, -luk, -lük) IN TURKISH AND MACEDONIAN LANGUAGE	11
Делфина ЈОВАНОВА НИКОЛЕНКО д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА СЕМАНТИКАТА НА ЈАЗИКОТ ВО РУБРИКАТА „САКАМ ДА КАЖАМ“ ВО ДНЕВНИОТ ВЕСНИК „ВЕСТ“ Delfina JOVANOVA NIKOLENKO I Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD THE SEMANTICS OF THE LANGUAGE IN THE RUBRIC „SAKAM DA KAZAM“ IN THE DAILY NEWSPAPER „VEST“	21
д-р Јаготка СТРЕЗОВСКА д-р Билјана ИВАНОВСКА ЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТ КОН ТУЃИТЕ ЗБОРОВИ И ЗАЕМКИТЕ ВО СТРУЧНИОТ ЛЕКСИЧКИ ФОНД НА ЈАЗИКОТ д-р Jagotka STREZOVSKA, PhD д-р Biljana IVANOVSKA, PhD LINGUISTIC REVIEW TOWARDS FOREIGN AND LOANWORDS IN THE PROFESSIONAL LEXICAL LANGUAGE FOND.	29
м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА м-р Крсте ИЛИЕВ ВЛИЈАНИЕТО НА ИНТЕРНЕТОТ ВРЗ ЈАЗИЧНАТА КУЛТУРА, КОГНИТИВНИОТ И АКАДЕМСКИОТ РАЗВОЈ НА МЛАДИТЕ Natalija POP ZARIEVA Krstе ILIEV THE INFLUENCE OF THE INTERNET ON THE LANGUAGE CULTURE, THE COGNITIVE AND ACDEMIC DEVELOPMENT OF THE YOUNG	39
м-р Македонка ДОДЕВСКА д-р Веселинка ЛАБРОСКА ПРЕГЛЕД НА ЛЕКСИКАТА НА ОВЧЕПОЛСКИОТ ДИЈАЛЕКТ И НА СЛОВЕНЕЧКОГОРИШКИОТ (ГОРИЧАНСКИ) ДИЈАЛЕКТ СПОРЕД ПОТЕКЛОТО Makedonka DODEVSKA, Mr. Veselinka LABROSKA, Ph. D. THE REVIEW OF THE LEXICAL VOCABULARY OF THE OVCHE POLE DIALECT AND SLOVENIAN GORISHKI – GORICHANSKI DIALECT	47

д-р Билјана ИВАНОВСКА д-р Марија КУСЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА м-р Татјана УЛАНСКА д-р Лилјана МИТКОВСКА Моника ЦЕНОВА Викторија КРСТЕВСКА ПРОЕКТОТ „УЛОГАТА НА ЕКСПЛИЦИТНИТЕ ИНСТРУКЦИИ ЗА СТЕКНУВАЊЕ ПРАГМАТИЧКА КОМПЕТЕНЦИЈА ПРИ УЧЕЊЕТО АНГЛИСКИ И ГЕРМАНСКИ ЈАЗИК“ И НЕГОВО ПРЕТСТАВУВАЊЕ	53
д-р Марија КУСЕВСКА УЛОГАТА НА МОДАЛНИТЕ ГЛАГОЛИ КАКО УБЛАЖУВАЧИ ВО АНГЛИСКИОТ И ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК Marija Kusevska USE OF MODAL VERBS FOR MITIGATION IN ENGLISH AND MACEDONIAN	61
д-р Светлана ЈАКИМОВСКА МЕТОДИ НА ТЕРМИНОЛОШКАТА РАБОТА Svetlana JAKIMOVSKA, Ph. D. TERMINOLOGY METHODS	71
д-р Даринка МАРОЛОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА ПОВЕКЕЗНАЧНОСТ ВО МАКЕДОНСКИОТ И ВО ГЕРМАНСКИОТ ЈАЗИК Darinka, MAROLOVA Dragana KUZMANOVSKA AMBIGUITY IN MACEDONIAN AND IN GERMAN LANGUAGE	81
Assist. Prof. Marija EMILIJА KUKUBAJSKA, PhD Tatjana Plievska, M.A. candidate A FABIAN SOCIETY, FRANKFURT SCHOOL: UTOPIA, DYSTOPIA, “REALITY”	91
Катерина, СТОЈАНОВСКА д-р Марија, КУСЕВСКА ПИЦИН И КРЕОЛСКИ ЈАЗИК Katerina, STOJANOVSKA Docent Marija, KUSEVSKA PhD. PIDGIN AND CREOLE LANGUAGE	103
м-р Марија КРСТЕВА м-р Драган ДОНЕВ ТЕМАТСКИТЕ ПРЕОКУПАЦИИ ВО „ДОЛГА ЦРНЕЧКА ПЕСНА“ НА РИЧАРД РАЈТ Marija Krsteva Dragan Donev THEMATIC PREOCCUPATIONS IN RICHARD WRIGHT’S „LONG BLACK SONG“	113

д-р Ранко МЛАДЕНОСКИ д-р Толе БЕЛЧЕВ МАКЕДОНСКИ ПОЕМИ И ЕПОВИ ЗА НАЈСЛАВНИОТ МАКЕДОНСКИ КРАЛ Ranko Mladenoski, Ph. D. Tole Belcev, Ph. D. MACEDONIAN POEMS AND EPICS ABOUT THE MOST FAMOUS MACEDONIAN KING	119
Пацка ТАСЕВА д-р Толе БЕЛЧЕВ ЕСТЕТСКАТА ФУНКЦИЈА НА СИМБОЛОТ ВО „БЕЛИ МУГРИ“ ОД РАЦИН Paska TASEVA Tole BELCEV, Ph. D. AESTHETIC FUNCTION OF SYMBOLS IN “WHITE DAWNS” BY RACIN.....	131
д-р Луси КАРАНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ПОРТРЕТИРАЊЕ ПРЕКУ ДЕСКРИПЦИЈА (За портретите на Францка и Лојзе во романот „На пругорнината“ од Иван Цанкар) Lusi Karanikolova – Cocorovska, PhD PORTRAYAL THROUGH DESCRIPTION (About the portrayals of Francka and Lojze in the novel “Na prugorninata“ by Ivan Cankar)	141
Сања СПАСКОВА д-р Толе БЕЛЧЕВ НАРАТОРИТЕ И ФОКАЛИЗАТОРИТЕ ВО РОМАНОТ „СМРТТА НА ДИЈАКОТ“ ОД ДРАГИ МИХАЈЛОВСКИ Sanja Spaskova Tole Belcev, Ph. D. NARRATORS AND FOCALIZERS IN THE NOVEL ‘THE DEATH OF THE NOVICE’ BY DRAGI MIHAJLOVSKI	151
д-р Јованка ДЕНКОВА ИЗМИСЛУВАЊЕ ИЛИ РЕАЛНОСТ НА ДЕТСКИОТ СВЕТ Jovanka DENKOVA, Ph.D. FANTASY OR REALITY OF THE CHILD’S WORLD	161
д-р Ева ЃОРЃИЈЕВСКА Canone inverso или за уметноста и бескрајот (критички осврт на романот од Паоло Мауренсиг) Eva GJORGJIEVSKA, PhD Canone inverso or the art and the infinity (Critical review on the novel of Paolo Maurenzig).....	169
Данче СТЕФАНОВСКА д-р Толе БЕЛЧЕВ НАРАТОРИТЕ ВО „ЌЕРКАТА НА МАТЕМАТИЧАРОТ“ ОД ВЕНКО АНДОНОВСКИ Danche STEFANOVSKA Tole BELCEV, Ph. D. NARRATORS IN „THE DAUGHTER OF THE MATHEMATICIAN” BY VENKO ANDONOVSKI	175

д-р Ева ЃОРЃИЕВСКА м-р Јована КАРНИКИЌ КАРЛО ГОЛДОНИ И РЕФОРМАТА НА ИТАЛИЈАНСКИОТ ТЕАТАР Eva GJORGJEVSKA, PhD Jovana KARANIKIKJ, MA CARLO GOLDONI AND THE REFORM OF ITALIAN THEATER	185
м-р Крсте ИЛИЕВ м-р Наталија ПОП ЗАРИЕВА ИСКУШЕНИЕТО И СПАСЕНИЕТО ВО СЕР ГАВЕЈН И ЗЕЛЕНИОТ ВИТЕЗ Krste ILIEV Natalija POP ZARIEVA TEMPTATION AND SALVATION IN SIR GAWAIN AND THE GREEN KNIGHT	191
м-р Милена РИСТОВА-МИХАЈЛОВСКА ЕДНО ДРАМСКО ЧИТАЊЕ НА БАЛКАНОТ ВО „СЛОВЕНСКИОТ КОВЧЕГ“ НИЗ БЕЛА, ЛИКОТ-НОМАД Milena RISTOVA-MIHAILOVSKA, MA DRAMA READING OF THE BALCAN PENINSULA IN ‘SLAV CASKET’ THROUGH BELA, THE NOMAD CHARACTER	197
Проф. д-р Луси КАРНИКОЛОВА-ЧОЧОРОВСКА ДЕСКРИПТИВНИТЕ „СЛИКИ“ ВО РОМАНОТ „СЕЛИДБИ“ ОД МИЛОШ ЦРЊАНСКИ Lusi KARANIKOLOVA – COCOROVSKA, PhD DESCRIPTIVE “PICTURES“ IN THE NOVEL “SELIDBI“ BY MILOS CRNJANSKI	207
м-р Биљана ИВАНОВА д-р Драгана КУЗМАНОВСКА м-р Снежана КИРОВА м-р Татјана УЛАНСКА ЗОШТО ДА СЕ УЧАТ СТРАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ? Biljana Ivanova, M.A. Dragana Kuzmanovska PhD. Snezana Kirova M.A. Tatjana Ulanska M.A. WHY LEARNING FOREIGN LANGUAGES?	223
Магдалена БАТЕВСКА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ЗА КОМПЛЕКСНОСТА НА ИЗУЧУВАЊЕ НОВИ ЗБОРОВИ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Magdalena BATEVSKA Nina DASKALOVSKA ON THE COMPLEXITY OF LEARNING NEW WORDS IN ENGLISH LANGUAGE INSTRUCTION	229

Марија КУЛАКОВА д-р Нина ДАСКАЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА МОДЕРНАТА ТЕХНОЛОГИЈА ВО НАСТАВАТА ПО АНГЛИСКИ ЈАЗИК Marija Kulakova Nina Daskalovska, Ph.D. INTEGRATING MODERN TECHNOLOGY INTO ENGLISH LANGUAGE TEACHING	239
м-р Марија Тодорова м-р Весна Коцева АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК Marija, Todorova Vesna, Kocева FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY	253
д-р Виолета ДИМОВА д-р Махмут ЧЕЛИК Умит СУЛЕЈМАНИ ИСТРАЖУВАЧКИТЕ МЕТОДИ И ТЕХНИКИ – ОСНОВЕН УСЛОВ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА КОГНИТИВНАТА НАСТАВА ВО ПАРАЛЕЛНИТЕ СО ТУРСКИ НАСТАВЕН ЈАЗИК Violeta DIMOVA, Ph. D Mahmut CELIK, Ph. D Umit SULEIMANI RESEARCH METHODS AND TECHNIQUES – MAIN CONDITION FOR COGNITIVE EDUCATION IN CLASSES WITH INSTRUCTION IN TURKISH LANGUAGE	259
Анжела НИКОЛОВСКА ИНТЕГРИРАЊЕ НА ВОКАБУЛАРОТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИЦИ Anzela NIKOLOVSKA INTEGRATION OF VOCABULARY INSTRUCTION INTO FOREIGN LANGUAGE TEACHING	265
д-р Билјана ИВАНОВСКА „BLENDED LEARNING“ КАКО МЕТОД ВО ИЗУЧУВАЊЕТО СТРАНСКИ ЈАЗИК ВО СТРУКА Biljana IVANOVSKA, Ph. D. BLENDED LEARNING“ AS A METHOD WHILE LEARNING A FOREIGN LANGUAGE	273

м-р Марија ТОДОРОВА¹
м-р Весна КОЦЕВА¹

АНКСИОЗНОСТ ВО НАСТАВАТА ПО СТРАНСКИ ЈАЗИК

Апстракт: Овој труд ја анализира појавата на анксиозност кај студентите при изучување на странски јазик, која предизвикува несигурност, расеаност, мала самодоверба, отсуство на желба да се посетуваат часовите и да се учи јазикот.

Целта на овој труд е да се истакнат причините за појавата на анксиозност, да се потенцира нејзиното негативно влијае врз достигнувањата т.е. успехот на студентите и да се поттикне секој наставник да се стреми и да го намали или елиминира тоа чувство со цел да се постигнат позитивни резултати при изучувањето на странскиот јазик.

Клучни зборови: *анксиозност, учење на странски јазик, причини за анксиозност, влијание на анксиозност, успех на учениците.*

Marija, TODOROVA²
Vesna, KOCEVA²

FOREIGN LANGUAGE CLASSROOM ANXIETY

Abstract: This paper analyses the phenomenon of anxiety among university students while learning foreign languages which causes uncertainty, distraction, low self-esteem, lack of desire to attend classes, and to learn the foreign language.

The purpose of this paper is to emphasize the causes of anxiety, to highlight its negative impact on the students' achievement i.e. their success and to encourage each teacher to reduce or eliminate this feeling among students in order to achieve positive results in learning the foreign language.

Key words: *anxiety, foreign language learning, causes of anxiety, impact of anxiety, students' achievement.*

Вовед

Генерално земено, анксиозноста е психолошки концепт, истражуван од страна на многу истражувачи кои го дефинираат како „субјективно чувство на страв, напнатост, нервоза и загриженост проследени или поврзани со активирање

¹ Филолошки факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип

² Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia

или поттикнување на нервниот систем“ (Spielberger, 1966; McIntyre & Gardner, 1994). Според Сковел, анксиозноста е состојба на поединецот кога тој /таа чувствува немир, фрустрација, сомневање во себе, вознемиреност или грижа (Scovel, 1978).

Јазична анксиозност

Анксиозноста може да биде поврзана со неколку видови на учење, но кога таа е поврзана со учење на странски јазик е наречена „јазична анксиозност“ што претставува всушност нова област за истражување која заслужува посебно внимание. Јанг (Young, 1991) ја дефинира како „грижа и негативна емоционална реакција предизвикана при учење или користење на странски јазик“. Хорвиц пак ја дефинира како „комплексност од самоперцепција, верувања, чувства и ставови поврзани со учењето на јазици кои произлегуваат од уникатноста на процесот на изучување на јазикот“ (Horwitz & Cope, 1986). Јазичната анксиозност привлекува голем интерес и многу научници се стремат да го истражат овој феномен кој има значително влијание врз учениците. Како влијателни фактори поврзани со учењето на странски јазик се истакнуваат: мотивација, анксиозност, ставови и верувања во врска со учењето на странски јазик и од сите нив најмногу внимание се посветува на анксиозноста, бидејќи иако е еден од најважните фактори кој влијае врз процесот на учење на странски јазик, сепак, малку е познато дали анксиозноста влијае врз решителноста на учениците да учат странски јазик воопшто.

Позитивна и негативна анксиозност

Уште многу одамна наставниците и научниците биле свесни дека учењето на странски јазици може да биде стресно искуство за поединци. Учениците кои имаат тешкотии со учењето на странски јазици често се опишани како слаби ученици, ученици без мотивација или како ученици со посебни потреби за учење на јазик, иако можеби само е потребно намалување на анксиозноста кај овие ученици. Во зависност од тоа како влијае анксиозноста врз учениците и нивниот успех, таа може да биде позитивна и негативна.

Позитивната анксиозност ги мотивира учениците и прави тие да се подготвени да се соочуваат со нови работни задачи. Таа го подобрува учењето и води до подобри резултати.

Негативната анксиозност ги демотивира учениците и доведува до одбегнување на наставните задачи (Scovel, 1978) и до послаби резултати.

Јазичната анксиозност не само што влијае на однесувањето на студентите туку, исто така, има и неблагоприятно дејство врз процесот на изучување на јазикот. Многу научници тврдат дека нискиот степен на самодоверба и конкурентноста се едни од основните фактори кои предизвикуваат анксиозност при изучување на јазикот, што води до послаби резултати и обратно, студентите со висок степен на самодоверба и без присуство на анксиозност, постигнуваат подобри резултати.

Инструменти за мерење на анксиозност

Повеќето студенти чувствуваат страв и имаат непријатно чувство и nelaгодност кога учат странски јазици. Чувството на анксиозност кај некои студенти може да предизвика проблеми при усвојувањето и употребата на јазикот (McIntyre & Gardner, 1991), што во крајна линија влијае на нивниот успех. Како најчест инструмент за истражување на оваа проблематика се користи скалата за „мерење“ на анксиозност „*Foreign Language Classroom Anxiety Scale (FLCAS)*“ развиена од Хорвиц (Horwitz & Cope, 1986) со цел да се открие и да се измери анксиозноста во наставата по странски јазик. Прашалникот е составен од 33 прашања кои се однесуваат на ситуации специфични за јазична анксиозност и преку нив се истакнуваат трите главни причини за анксиозност: вознемиреност или страв од комуникација, вознемиреност или страв од тестирање и страв од негативно оценување (Horwitz & Cope, 1986). На пример, тие поставуваат прашања за анксиозноста кај студентите во ситуации како што се: да се зборува пред другите, да се полагаат испити по странски јазик, да се добие оцена од своите колеги итн. Оваа скала се докажала како успешна бидејќи овозможува валидно и објективно истражување, и поради тоа таа веќе има широка употреба од страна на многу истражувачи кои се занимаваат со оваа проблематика (Aida, 1994; Chang, 1999; Ganschow et al., 1994; Ganschow & Sparks, 1996; Liao, 1999). Освен овој прашалник, во најчести инструменти за мерење на анксиозноста се вбројуваат уште и: тестирања (обично се земаат предвид тестови или испити, писмени и усни, за завршно оценување), набљудување на наставата по странски јазик, разни видови анкети, интервјуа итн.

Причини за јазична анксиозност

Вознемиреност при комуникација се јавува во вид на страв од комуникација со други луѓе. Тоа е еден вид срамежливост која се карактеризира со страв или вознемиреност и се манифестира со тешкотии при говорењето во јавност, при слушањето или учењето на говорниот исказ итн. Овој вид на анксиозност при учењето на странски јазик кај учениците се јавува поради нивното лично мислење дека тие ќе имаат проблеми со разбирањето на другите и дека ќе бидат неразбрани од другите. Учениците кои страдаат од овој вид на анксиозност одлучуваат да молчат и да се пасивни на часовите по странски јазик кои опфаќаат не само усвојување на јазикот туку и работење со јазикот. Усната комуникација се состои од две компоненти: слушање и зборување. Зборувањето е активност која во голема мера предизвикува анксиозност, но и слушањето исто така бидејќи учениците вообичаено имаат тешкотии при разбирањето на другите. Дејли (Daly, 1991) и Јанг (Young, 1986) откриваат дека студентите најголема анксиозност манифестираат кога треба да зборуваат на странски јазик пред своите колеги.

Вознемиреност при тестирање се јавува во вид на страв од испити, тестови и други задачи кои се користат за да се оцени знаењето на учениците. Тоа е страв од неуспех на тест или испит. Ова делува демотивирачки за студентите што пак од друга страна влијае многу негативно на нивната желба за учење.

Овој тип на вознемиреност може да се јави кај студенти кои постигнале слаби резултати на претходните тестови или пак имале непријатно искуство со тестови по друг јазик или по некој друг предмет и несвесно го пренесуваат тоа и во процесот на изучување на конкретниот странски јазик. Тие обично развиваат негативен стереотип за тестовите и може да имаат лажни верувања и неправилни ставови за усвојување на јазици и обично си прават притисок на себеси и мислат дека сè што е помалку од одлична оценка на тестот е неуспех (Horwitz & Cope, 1986). Јанг (Young, 1991) тврди дека овој вид на анксиозност повеќе влијае на студентите со пониско ниво на владеење на странскиот јазик отколку на оние со повисоко ниво. Усното тестирање е посложено, бидејќи тоа предизвикува и вознемиреност при тестирање и вознемиреност при усна комуникација. За жал, постојаната евалуација односно проверка на знаење од страна на наставникот по странски јазик е задолжително и вообичаено, па дури и најпапетните и најподготвените ученици често прават грешки (Horwitz & Cope, 1986), и поради тоа често чувствуваат стрес и анксиозност. Студентите со пониско ниво на владеење на странскиот јазик чувствуваат анксиозност кога не знаат да одговорат на прашањата поставени од наставникот или пак не можат да го разберат и не можат да го прочитаат и разберат наставниот материјал.

Страв од негативно оценување е страв од оценки и евалуации на другите. Иако е многу слично со страв од тестирање, сепак стравот од негативно оценување е поширок поим бидејќи не е ограничен и не се однесува само на ситуации поврзани со полагање на испити или тестови, туку ова чувство може да се јави во која било ситуација како што се на пример интервјуирање за работа или зборување на часот по странски јазик. Според Мекинџаер и Гарднер (MacIntyre & Gardner, 1991) стравот од негативно оценување е тесно поврзан со стравот од комуникација. Кога учениците не се сигурни за она што го кажуваат, кај нив се јавува страв од негативна евалуација и тие се сомневаат во сопствената способност да остават правилен впечаток. Во наставата по странски јазик, негативната оценка главно доаѓа од страна на наставниците поради тоа што од нив се бара континуирана евалуација, но учениците може да бидат мошне чувствителни и на оценките од нивните соученици. Сето тоа може да доведе до избегнување на часовите, пасивно однесување за време на часовите, повлекување и неучествување во училишните активности или во екстремни случаи да доведе до откажување од идејата да се учи јазикот и тоа сè со цел да се избегнат тие анксиозни ситуации и чувство на очекување и стрес дека другите би можеле да дадат негативна оценка. Тоа индиректно води кон неконтинуирано совладување на наставниот материјал, а со тоа и кон заостанување во знаењето наместо кон подобрување на сопствените јазични вештини.

Резултатите од досегашните истражувања од страна на многу научници покажале дека највисок степен на анксиозност кај учениците во наставата по странски јазик се јавува поради страв од неуспех, преголеми очекувања од себеси и непријатни искуства во минатото или пак поради чувството дека тие се помалку компетентни од своите колеги што од друга страна пак потврдува дека учениците кои не се сигурни во своите способности чувствуваат поголема анксиозност и имаат страв од тестирање и негативно оценување т.е. евалуација

од другите. Тие се анксиозни и премногу срамежливи и кога треба да зборуваат на странски јазик пред другите или со изворни говорители и тогаш се јавува и страв од правење грешки. Исто така, однесувањето на наставниците за време на часот и подготвеноста на самите ученици за час како и последиците од нивното знаење или незнаење се фактори кои во голема мера предизвикуваат анксиозност.

Како што веќе споменавме, најважни елементи во процесот на изучување на втор јазик се наставникот и учениците. Анксиозноста најчесто е предизвикана од наставникот кој има големо влијание врз однесувањето на учениците, нивниот став кон предметот, нивната желба за учење, итн. Кај поединечни случаи, од присуство на анксиозност и чувство на загриженост може да се заборави и тоа што се знае, има појава на несигурност, расеаност, мала самодоверба, одбивност да се посетуваат часовите и уште поважно одбивност да се учи јазикот. Од сето ова и уште ако ги земеме предвид и другите фактори за појава на анксиозност, како на пр. животната средина, загриженоста од однесувањето и знаењето на другите студенти или соговорникот (роден говорител или не), организацијата и структурата на часот можеме да заклучиме дека анксиозноста влијае негативно на учебните достигнувања т.е. го запира успехот како на индивидуално така и на групно ниво.

Заклучок

Од горенаведеното, можеме да заклучиме дека во наставата по странски јазик, кај студентите се јавува висок степен на анксиозност и значително негативно влијание врз нивниот успех. Веќе утврдените фактори и конкретни ситуации кои предизвикуваат анксиозност нè поттикнуваат нас како наставници да се стремиме кон редуцирање на тоа чувство колку што е можно повеќе.

Намалување или комплетно елиминирање на анксиозноста кај учениците, би се постигнало со зголемување на свеста за анксиозност во наставата по странски јазик, со поттикнување на наставниците внимателно да се справуваат и да ги решаваат ситуациите кои можат да предизвикаат анксиозност, со поттикнување на учениците да земаат учество во дополнителни активности на странски јазик и со охрабрување на учениците да ги споделат своите искуства за анксиозност. Сето ова, понатаму би довело до квалитетно одвивање на наставата по странски јазик во една попријатна атмосфера која делува охрабрувачки и мотивирачки врз учениците што пак индиректно води кон поголем индивидуален и колективен успех.

Користена литература

1. Aida, Y. (1994). Examination of Horowitz, Horowitz, and Cope's construct of foreign language anxiety: The case of students of Japanese. *Modern Language Journal*, 78(2)
2. Chang, G. B. Y. (1999). English learning anxiety — A comparison between junior and senior high school students. *The proceedings of the sixteenth conference on English teaching and learning in the Republic of China*. Taipei: The Crane Publishing Co., Ltd.

3. Daly, J. (1991). Understanding communication apprehension: An introduction for language educators. In E. K. Horwitz, & D. J. Young (Eds.), *Language anxiety: From theory and research to classroom implications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
4. Ganschow, L., Sparks, R., Anderson, R., Javorshy, J., Skinner, S., & Patton, J. (1994). Differences in language performance among high-, average-, and low-anxious college foreign language learners. *Modern Language Journal*, 78(1).
5. Ganschow, L. & Sparks, R. (1996). Anxiety about foreign language learning among high school women. *Modern Language Journal*, 80(2).
6. Horwitz, E. K. (1991). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. In E. K. Horwitz, & D. J. Young (Eds.), *Language anxiety: From theory and research to classroom implications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.
7. Horwitz, E. K., Horwitz, M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *Modern Language Journal*, 70(2).
8. Krashen, S. D. & Terrell, T. D. (1998). *The natural approach: Language acquisition in the classroom*. New York: Prentice Hall.
9. Liao, Y. F. (1999). The effects of anxiety on Taiwanese EFL learners. *The proceedings of the Eighth international symposium on English teaching*. Taipei: The Crane Publishing Co., Ltd.
10. MacIntyre, P. D. (1995). How does anxiety affect second language learning? A reply to Sparks and Ganschow. *Modern Language Journal*, 79(1).
11. MacIntyre, P. D., & Gardner, R. C. (1991a). Language anxiety: Its relationship to other anxieties and to processing in native and second languages. *Language Learning*, 41(4).
12. MacIntyre, P. D., & Gardner, R. C. (1991b). Methods and results in the study of anxiety and language learning: A review of the literature. *Language Learning*, 41(1).
13. Sarason, I. G. (1978). The test anxiety scale: Concept and research. In C. D. Spielberger & I. G. Sarason (Ed.), *Stress and anxiety: Vol. 5*. Washington, DC: Hemisphere.
14. Scovel, T. (1978). The effect of affect on foreign language learning: a review of the anxiety research. *Language Learning*, 28(1).
15. Spielberger, C. D. (1966). Theory and research on anxiety. In C. D. Spielberger (Ed.), *Anxiety and behavior*. New York: Academic Press.
16. Watson, D. & Friend, R. (1969). Measurement of social-evaluative anxiety. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 33.
17. Young, D. J. (1986). The relationship between anxiety and foreign language oral proficiency ratings. *Foreign Language Annals*, 19.
18. Young, D. J. (1991). The relationship between anxiety and foreign language oral proficiency ratings. In E. K. Horwitz, & D. J. Young (Eds.), *Language anxiety: From theory and research to classroom implications*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall.